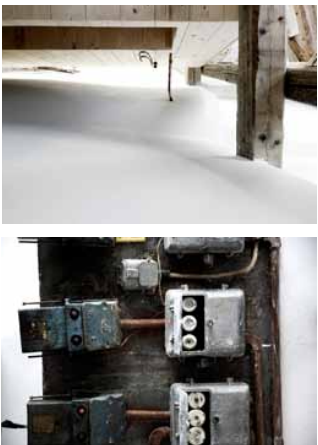

EN GAMMEL SMEDJE PÅ DEN GRÆSKE Ø LESBOS BLEV FORVANDLET TIL BÅDE ATELIER OG UTRADITIONEL FERIEBOLIG. DA DEN DANSKE ARKITEKT JENS THOMAS ARNFRID SAMMIEN MED TO KOLLEGER GIK I GANG. UNDER DE GAMLE TRÆSPÆR BYGGEDE DE NEMLIG EN KASSE AF FYRRETRÆ, SOM RUMMER SOVEPLADSER, KØKKEN OG BADERUM I ET. PÅ KUN FIRE KVADRATMETER OG MED ET ENKELT NORDISK UDTRYK, DER STÅR FLOTTIL DE RÅ RAMMER.

AF HELE WALSTED | TEKST LAURA ENGSTROM | FOTO WICHAMN-SENDTSEN PHOTOGRAPHY

ATELIER Boksene er i nogen vægge eller spær, men kender sig på mellem to håndvasker, tegværket. Og den rummer alle funktioner. fx kam en dobbeltseng trækkes ud, og et støjis- og spisebord kan stås ned. Den lille passage giver adgang til køkkenet bagved og badeværelset for enden af boksen. Overlyset giver et blødt lys i rummet, og den røde kontrast sænker græsset styret i træerne på de øverste bjælke. 7 år siden tog arkitekterne med fra Danmark.

En rå, gammel smedje blev en udfordring, som ikke var til at modstå, selv om tre danske arkitekter allerede var i fuld gang med at restaurere nabohuset på den græske ø Lesbos. De opdagede nemlig, at smedjen stod tom. Og øen og byen Plomari, som ligger på sydvendte bjergskråninger lige ud til Ægeærhavet, var det faldet for.

– Plomari har ikke de der hvide huse, der ligner sukkerkandler, sådan som de kendes fra opgangen Kykladene. Den er præget af tyrkisk, byggeskik, og de klassiske huse ligger smukt terrasseret omkring en stor slugt, der spalter byen i to bydele. Der har været godt gang i handlen omkring forrige århundredeskit. Og så laver de en af verdens bedste olivenolie og Grækenlands bedste ouzo, fortæller Jens Thomas Arnhed, der er en af de tre arkitekter bag forvandingen af den gamle smedje.

I Plomari går man til at, fordi mange af gadene er for smalle til bilerne. Og længe med foden, der ligger udoteret i sommerhalvåret, passerer man det hus, som Jens Thomas spottede, da han kom til Plomari for første gang for snart seks år siden.

– Det ligger også ud til appelsinlunden ved vores andet hus i Plomari, så det var ikke svært at få øje på. Men dette var noget helt andet – en gammel smedje fuld af skrot og møg, hvor der stadig lå en hammer påambolten. Det kunne vi simpelthen ikke stå for, selv om det var noget af en ruin. Der var huller i taget, store revner i murene, og alt var sort af sod. Enhver, der har forstod på, hvor meget istandsættelse det ville kræve, ville løbe skrigeende bort, siger Jens Thomas, der er partner i den danske tegnestue Vankunstn.

De tre arkitekter stak nu ikke af. Tværtimod overtog de det gamle værksted og så renoveringen som en ekstra udfordring – samtidig med at restaurerede naboejendommen. I modsætning til det andet hus, en herreskabsvilla fra begyndelsen af 1900-tallet, var udtrykket i smedjen rå, og industrielt, og det skulle det blive ved med at være.

– Vi ville for alt i verden gerne bevare stemningen af et værksted. Og helst ikke ødelægge rummet med alt for mange skillevægge, selv om der både skulle installeres toilet, køkken og sovermuligheder.

Men hvad stiller man op med et stort rum med fem meter til loftet, der både skal fungere som arbejdsrum og ammekvart til det andet fælleshus? En utraditionel idé blev løsningen.

– Hvad med at lave en boks af træ, som vi kunne sove i, og som samtidig havde flere funktioner? Det skulle være et fritstående møbel – ligesom et chatoil. For hvorfor skal ting altid være så store? Vi ville gerne prøve at gå den anden vej og gøre det så småt som muligt. For ved at gøre de små rum mindre skaber man samtidig plads til at gøre de store rum større, fortæller Jens Thomas Arnhed.

Resultatet blev en fritstående boks i træ. Et kompakt møbel, der samler alle funktioner i én. Boksen – eller chatoilet, som Jens Thomas kalder det – måler fire gange en meter og indeholder. En dobbeltseng, som man folder ud bag en bundtrængt ligge. Et køkken. Et toilet med brus og håndvask. Flere store skuffer og dybe skabe samt et hængslet arbejds- og spisebord, man kan vippe op, når man er færdig. Øverst på toppen er der yderligere to sengepladser under et par tagrinduer, så man om natten har frit udsyn til den græske stjernetræne. Og voha: Et møbel, hvor alle boligens basale funktioner er samlet i én kasse af fyrretræ.

– Når så at sipe hulud ud østen og udnyttet enhver kvadrantcentimeter maksimalt. Alt fungerer, malene er blot anderledes end dem, vi kender herhjemme. Den gamle smedje er blevet omdannet til et vidunderligt atelier, og der kan sagtens bo en familie på fire på ferie eller et ryflokset par, der trænger til at komme lidt hjemmefra, siger Jens Thomas.

For at komme op til sovepladserne oven på boksen skal man sive sig op ad en trappe i stål, som kun den lokale smed kunne finde ud af at lave. Trappen har et sjovt, knækket forløb, hvor køkkenbordet bliver et trin på vejen op til de øverste køjer.

– Vi hængede med den i 14 intensve dage. Grækene syntes, vi var tossete, og det var vi vel også. Det har krævet stor hittesomhed og har været lidt af et eventyr at få så meget ud af så lidt, siger Jens Thomas.

Fæsten af rummet står frit, så man kan bruge det som værksted eller atelier. Der er stadig et skruestik i bordet og et svejseapparat, hvis man skulle få brug for det. ■

HER BOR

Huset ejes i fællesskab af Jens Thomas Arnhed og to andre arkitekter.

BESØG & FTIGELSE

Jens Thomas er partner i den danske tegnestue Vankunstn.

sten. Se mere på www.vankunstn.com

HUSET

Tidligere smedje, som er blevet restaureret. Beliggende i byen Plomari på den græske ø Lesbos.

ATELIER! Fra de øverste køjer oppe under taget er der et fint bly til det store værkstedsrum.

ATELIER! Det herregædte arbejdsbord er sikret ud, og der er redskab for næsten. Ovenalt er den tænkt på opsætning, og oven arbejden og den åbne niche findes dybe skabsrum.

KØKKEN I Trappen har et frørdigt forløb, så man lige nå børstede køkkenborden for at kigge op til søvnløserne oven på. Ledningssumstuerne over den under lækker vist er TONL.

TRAPPE I Gennem hjoksen går en smul passage og trappe, som fører op til de øverste sovepladser.

SOVENS ADS I På toppen af hjoksen er der god plads til to sovepladser i forbindelse af hinanden under det hvid-malende loft.

BAD I I gangen mellem de to rum er der en ind til det lille badeværelse, der også er bygget ind i kassen.

KØKKEN I I Et lille fritkøkken vindes slipper i vs ind til køkkenet, der er indrettet bag kassen.

DEKALKE I Den gamle brændovn fra 50'erne varmer effektivt alle tre op i vintermånederne.

ATELIER I Lækkere havde brug for et godt værktøjsbord, og vilge derfor at beholde smøgens gamle stæbord med skruestik, der stadig fungerer perfekt og passer godt til rummets rå udtryk, hvor de oprindelige stælvinduer også er bevaret. Alt frem er malet med grålakmaling på linoleumbasis. Beskrivelsen er et billede med en størrelsesforhold, så det er et godt billede. Døren kan åbnes helt op til pladsen uden for huset, som ligger ned til jorden.

UDENFOR Om sommeren er flodlejlet tørlagt, og ferie-
stedets murværkskegler hænger frit på "boværks-
muren", som kaldes hvert år ved påskeid.

GARDJAVE Den lille apelsinlund får morgensol og er
den ideelle plads for indtagelse af morgenmaden, hvor
den verdensberømte, lokal producerede ferskvand
er must. Her er indrettet udskænk med et lang bord
på dukke, omkring bærre og stov. Pladsen under trænen
bruges til opbevaring af bænke.